

Розділ 3

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

DOI: 10.33310/2521-120X-2019-12-1-67-74

УДК 336+338.9+658.01

МАРІЯ БОНДАРЧУК

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна
e-mail: bondarchuk@i.ua*

Орися ВОЛОШИН

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів,
обліку та аналізу Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна
e-mail: orysya.p.voloshyn@lpnu.ua*

Олександра ВІВЧАР

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна
e-mail: vivchar@gmail.com*

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВИХ ГРУП В КОНТЕКСТІ ЇХНЬОЇ АНТИКРИЗОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку фінансово-промислових груп в контексті антикризового управління.

Обґрунтовано етапи реалізації інноваційних трансформацій у ФПГ в умовах виникнення кризових ситуацій, які за допомогою спеціальних методів, відповідних методик розрахунків забезпечать фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку ФПГ.

У цьому контексті подано авторське тлумачення терміну інновації фінансово-промислових груп.

Авторами статті запропоновано класифікацію факторів виникнення кризової ситуації в діяльності ФПГ.

Привернута увага читача до того, що ФПГ – це об'єднання нефінансових корпорацій з кредитно-фінансовими установами, всередині яких можна перерозподіляти фінансові ресурси на користь підприємств, які знаходяться на етапі інноваційних перетворень. Вказується на те, що у промислово-фінансовій групі тимчасово вільні грошові кошти на одному підприємстві-суб'єкті групи – можуть скеровуватись на покриття дефіциту в грошових коштах інших підприємств.

Обґрунтовується, що управління кризовими явищами за рахунок створення Інституту інновацій у ФПГ повинно забезпечувати їхню стратегію розвитку.

Окреслені напрями політики управління кризовим явищем у ФПГ з урахуванням фінансового впливу зі сторони банківського та інших підрозділів.

Ключові слова: фінансово-промислова група, інновації, криза, інноваційний розвиток, антикризове управління, фінансово-кредитне регулювання.

Для вирішення проблем антикризового управління інноваційними перетвореннями у ФПГ актуальними є питання розроблення теоретичних і методичних засад щодо фінансово-кредитного регулювання інноваційних трансформацій ФПГ, управління інноваційними ризиками у ФПГ, діагностики можливих кризових явищ при інноваційному розвитку ФПГ, їх виникнення, а також впровадження цієї роботи на рівні об'єднань підприємств фінансового і промислового капіталу.

Проблеми фінансово-кредитного регулювання, інноваційного розвитку та антикризового управління на підприємствах були прямо або опосередковано досліджені вітчизняними і зарубіжними вченими, серед них: Е. І. Альтман, Бланк І. А., У. Бівер, Балабанов І. Т., Венгер В. В., Іванов Ю., Ілляшенко С. М., Кизим М. О., Кузьмін О. Є., Мочерний С. В., Сухарева Л. О., Сміт Р. І., (методи і доміанти антикризового управління), Бартон Л., М. Портер, Тищенко О. М., Тридід О. М., Шершньова З. Є. (стратегії розвитку підприємства в умовах кризи), Алексєєв І. В., Мороз А. М., Зверяков М. І., Карлін М. І., Заяць Т. А., Терещенко О. О., Череп А. В. (фінансово-кредитне забезпечення діяльності підприємства при порушенні його фінансової рівноваги) та інші [2; 3; 4; 5; 6].

Роботи названих дослідників прямо чи опосередковано підтверджують ефективну інноваційну діяльність суб'єкта господарювання через використання системи інформації, планування і прогнозування, аналізу і контролю, внутрішньо зорієнтованого аудиту і консалтингу для антикризових програм розвитку підприємства. Проте ряд питань, серед яких розроблення методів і напрямів реалізації фінансово-кредитного регулювання інноваційними перетвореннями в контексті антикризової діяльності фінансово-промислової групи залишаються невирішеними і потребують подальших досліджень.

Дослідження теоретико-методичних засад фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку ФПГ в умовах виникнення можливих кризових явищ вимагає вирішення таких задач: запропонувати тлумачення терміну інновації фінансово-промислової групи; окреслити напрями реалізації іннова-

цій у ФПГ; обґрунтувати необхідність проведення антикризового дослідження інноваційного розвитку ФПГ; окреслити головні завдання і функції Інституту інновацій при ФПГ; запропонувати класифікацію факторів виникнення кризової ситуації в діяльності ФПГ для антикризового управління; окреслити напрями політики управління кризовим явищем у ФПГ з урахуванням фінансового впливу зі сторони банківського та інших підрозділів.

Інновації, як правило, це значні капітало- та наукомісткі нововведення у розвиток основної продуктивної сили (людини), техніки, технології, науки, інформатики, предметів праці. Інновації можуть мати міжгалузевий характер, потребують значних ризикованих інвестицій, розвитку інфраструктури, а також всебічної підтримки зі сторони держави [5, с. 281].

Для забезпечення ефективності діяльності ФПГ інновації відіграють як важливий управлінський інструмент. Визначено, що, інновації ФПГ – це не тільки технічні та технологічні розробки, але й нові товари, нові послуги фінансово-кредитного, страхового, інвестиційного, довірчого, лізингового характеру, нові сприятливі умови для клієнтів, включаючи ціни та інше, які дозволяють покращити діяльність таких інтегрованих об'єднань.

Варто зауважити, що у ФПГ створюються сприятливі умови для розроблення і впровадження різноманітних нововведень, оскільки у ФПГ простіше, чим в окремого учасника об'єднання вирішуються питання фінансування, матеріального забезпечення пошукових робіт, прискореного впровадження нових розробок. У зв'язку з цим, інновації виступають базою стратегічного планування в ФПГ, тобто однієї з функцій контролінгу, який використовується при антикризовому управлінні. Стратегічне планування роботи ФПГ здійснюється за допомогою спеціальних методів, відповідних методик розрахунків, математичних моделей та інше. У стратегічних напрямах антикризової діяльності ФПГ, по-перше, передбачаються активні дії щодо модернізації обладнання, запровадження нових технологій, ефективного маркетингу,

корегування цін, пошук нових ринків збуту продукції, по-друге, делегуються фінансові проблеми окремого суб'єкта ФПГ третім особам – власникам, кредиторам, державі, при цьому учасник прагне отримати додаткові фінансові ресурси за рахунок збільшення статутного фонду, одержання державних гарантій тощо [1].

У цьому контексті до етапів реалізації інноваційних перетворень у фінансово-промислових групах виділено наступні (рис. 1):

Напрями реалізації інновацій у ФПГ

- 1 – Формування інноваційної ідеї та дослідження можливостей її практичної реалізації.
- 2 – Державне регулювання інноваційного розвитку ФПГ.
- 3 – Економіко-математичне моделювання оцінки фінансово-господарської діяльності ФПГ в період інноваційних перетворень.
- 4 – Реалізація (впровадження) інновації у ФПГ.
- 5 – Формування кадрового потенціалу для інноваційного розвитку ФПГ.
- 6 – Забезпечення фінансовими і матеріальними ресурсами учасників інноваційного процесу у ФПГ.
- 7 – Забезпечення інформацією учасників інноваційного процесу у ФПГ.
- 8 – Управління інноваційними ризиками у ФПГ.
- 9 – Антикризове дослідження інноваційних трансформацій ФПГ.
- 10 – Факторний аналіз відхилень фінансових потреб для досягнення цілей стратегічного планування інноваційної діяльності угруповання.
- 11 – Внутрішній аудит і консалтинг інноваційної діяльності ФПГ.

Рисунок 1 – Пропоновані етапи реалізації інновацій у фінансово-промислових групах*

*сформовано авторами в процесі дослідження.

Відтак, можливе формування інноваційних ідей у промисловому, торговельному, фінансово-кредитному підрозділах ФПГ зокрема та в інтегрованому об'єднанні загалом.

Встановлено, що при державному регулюванні інноваційного розвитку фінансово-промислової групи узгоджуються стратегічні плани інноваційних перетворень у ФПГ з законодавчо-нормативними актами і програмами державного та регіонального іннова-

ційного розвитку; використовується державна експертиза науково-технічних та інноваційних програм і проектів для забезпечення якісної незалежної оцінки та відбору запропонованих для розгляду об'єктів.

Економіко-математичне моделювання оцінки фінансово-господарської діяльності ФПГ в період інноваційних перетворень здійснюється за рахунок використання методів економічної статистики, прогнозно-аналітичних, математико-статистичних та інших для оцінки фінансово-господарської діяльності ФПГ в період інноваційних трансформацій.

Реалізація (впровадження) інновації у ФПГ – це забезпечення реалізації на внутрішньому та зовнішньому ринках для новостворюваних видів послуг та продукції; таке впровадження інновацій має включати маркетинг, виставкову і рекламну діяльність, патентно-ліцензійну роботу та захист інтелектуальної власності тощо.

При формуванні кадрового потенціалу для інноваційного розвитку ФПГ виникає необхідність у створенні Інституту інновацій ФПГ; взаємодії ФПГ на договірних засадах з вищими закладами освіти або інститутами Академії наук; підготовці і перепідготовці кадрів для інноваційної діяльності, включаючи навчання окремих науковців, спеціалістів і керівників.

Для забезпечення процесу оновлення (розроблення і впровадження нових виробів, модернізація основних фондів, впровадження нових технологій) суб'єкти ФПГ повинні мати відповідні потужності (НДДКР, проектування, виробництво засобів раціоналізації тощо). Під науково-дослідним та дослідно-конструкторським потенціалом суб'єктів ФПГ необхідно розуміти чисельність, кваліфікацію, ефективність праці працівників у сфері НДДКР, ступінь оснащення устаткування, рівень управління ним і організація. При впровадженні нових виробів та технологій повинен забезпечуватися тісний зв'язок з відтворенням основних фондів. Наявний потенціал необхідно використовувати також при проведенні робіт з реконструкції та модернізації. Модернізація виступає головною формою відтворення основних фондів в інтересах підвищення ефективності виробництва. Вона

передбачає тісний взаємозв'язок між інвестиціями в оновлення основних фондів та капітальний ремонт. Кожний суб'єкт ФПГ повинен мати потужності, що забезпечують виробництво передбачуваного випуску продукції.

У цьому контексті, доцільно в системі промислово-фінансового угруповання створити централізований потенціал НДДКР чи Інститут інновацій, який використовуватиметься для прикладних фундаментальних досліджень і процесів оновлення, які мають важливе значення для розвитку ФПГ. На окремих підприємствах необхідно мати потенціали НДДКР, які будуть орієнтуватися на обслуговування та удосконалення виробів і технологій. Одним із шляхів удосконалення науково-дослідної роботи може бути зв'язок ФПГ на договірних засадах з вищими закладами освіти або інститутами Академії наук. Основними завданнями Інституту інновацій при ФПГ можуть бути:

- створення такої організації, яка дозволить президенту ФПГ повністю здійснювати розвиток науки та техніки;
- раціональне та єдине керівництво науково-технічними потужностями, сконцентрованими на підприємствах ФПГ;
- ефективний розподіл праці та кооперації, а також управлінське співробітництво між сконцентрованими на головному підприємстві науково-технічними потенціалами, відповідними потенціалами економіки та юридично самостійних науково-технічних підприємств і науково-технічними потенціалами суб'єктів ФПГ;
- комплексне управління процесом оновлення виробництва шляхом використання гнучких організаційних форм;
- створення умов для покращання співвідношень між витратами та результатами під час науково-технічної роботи і для ефективного використання матеріального і інтелектуального потенціалу в галузі науки та техніки. Все це висуває вимоги до діяльності керівника Інституту інновацій, до сфери діяльності якого повинні входити концентрація ефективної наукової кооперації з вищими закладами освіти, та іншими ФПГ;
- керівник Інституту інновацій забезпечуватиме єдине управління комплексними процесами оновлення в учасників ФПГ

навіть до досягнення запланованих виробничих показників, включаючи ефективний збут продукції;

- забезпечення ефективного антикризового управління інноваційного розвитку ФПГ на підставі врахування запропонованих напрямів реалізації інновацій ФПГ.

У зв'язку з цим, правильна організація науково-технічних робіт у ФПГ дасть можливість створити сприятливі умови для здійснення процесу оновлення потенціалу управління, виробництва та збуту продукції за короткий термін.

Фінансово-кредитне обслуговування інноваційних процесів у промислово-фінансових структурах здійснюється на підставі сформованої фінансової стратегії, яка враховує особливості виробничої, кадрової, технологічної, маркетингової, соціальної, екологічної складових загальної стратегії розвитку ФПГ.

ФПГ – це об'єднання нефінансових корпорацій з кредитно-фінансовими установами, всередині яких можна перерозподіляти фінансові ресурси на користь підприємств, які знаходяться на етапі інноваційних перетворень. Тобто у фінансово-промисловій групі тимчасово вільні грошові кошти на одному підприємстві-суб'єкті групи – можуть скеровуватись на покриття дефіциту в грошових коштах інших підприємств, оскільки рух їх капіталів і швидкість обігу різні. Це дає економію грошових коштів тому, що не залучається ззовні позичковий капітал. Крім цього, тимчасово вільні грошові кошти підприємств вже в ролі фінансово-кредитного капіталу можуть використовуватись для емісії цінних паперів, валютних операцій, надання кредитів тощо. Також потрібно зазначити, що перерозподіл грошових коштів шляхом проведення операцій з цінними паперами забезпечується такими активними учасниками ФПГ і фондового ринку, як: інвестиційні компанії, банки, страхові і трастові компанії тощо. Основними їх функціями є: ефективне управління фондовими цінностями, зниження фінансових ризиків під час інвестування, емісія цінних паперів та інші.

Проте як трастові, так і інвестиційні операції можуть виконуватись банками, без яких

створення і функціонування ФПГ не реальне. Діяльність банків у складі ФПГ є доволі перспективною для розвитку та забезпечення фінансової стійкості, адже в них концентруються грошові кошти, депозити, цінні папери та інші активи учасників ФПГ. Так, банки ФПГ, крім розрахункових, касових, кредитних та інших операцій можуть випускати в обіг векселі для обслуговування взаєморозрахунків між підприємствами-партнерами, а також здійснювати вексельне кредитування. Отже, участь у складі ФПГ банків, страхових, трастових, інвестиційних компаній полегшує фінансову взаємодію всередині групи, позаяк у фінансово-кредитних установах акумулюється основне джерело фінансування економіки – грошовий капітал.

Інноваційний процес ФПГ передбачає використання економічної інформації різних видів, що базується на математичній теорії інформації і досліджує способи визначення та оцінки кількості інформації, в якій відомі є ті множини, з яких вибираються тільки необхідні дані, або ймовірності вибору тих чи інших даних. Створення раціональних джерел інформації ФПГ має базуватися на таких принципах: виявлення інформаційних потреб і визначення способів ефективного їх задоволення, об'єктивність відображення процесів виробництва, обігу, розподілу та споживання, використання природних, трудових, матеріальних і фінансових ресурсів, єдність інформації різних звітних джерел (бухгалтерської, фінансової, податкової, статистичної та оперативної звітності), а також планових даних, ліквідація дублювання в первинній інформації, швидкість інформації, що забезпечується використанням нових засобів зв'язку.

Управління інноваційними ризиками у ФПГ, тобто розрахунок ризику та визначення взаємозв'язку між величиною та ефективністю використання конкретної стратегії є одним з критеріїв для прийняття рішення на користь тієї чи іншої стратегії інноваційного розвитку ФПГ. Для оцінювання рівня ризику можна скористатися теорією ймовірності. У процесі дослідження використані методичні підходи багатьох науковців [2; 3; 4].

Припустимо, що внутрішня норма рентабельності (R_v) реалізації проекту щодо онов-

лення основних фондів підприємства ФПГ, яке знаходиться у кризовому стані залежить від імовірнісної оцінки можливості його реалізації. Розглянемо п'ять ймовірних оцінок реалізації стратегії розвитку (висока, допустима, середня, низька, недопустима) у їх взаємозв'язку з внутрішньою нормою рентабельності проекту (табл. 1).

Таблиця 1 – Імовірність оцінки реалізації стратегії розвитку у взаємозв'язку з внутрішньою нормою рентабельності проекту*

Імовірнісна оцінка	Значення ймовірності такого оцінювання (p_i)	Внутрішня норма рентабельності (R_v), %
Висока	0,1	45
Допустима	0,2	35
Середня	0,4	30
Низька	0,2	20
Недопустима	0,1	10

*сформовано авторами в процесі дослідження.

Для оцінювання і аналізу ефективного інноваційного розвитку підприємства ФПГ, яке потребує додаткових фінансових ресурсів при несприятливому (кризовому) фінансовому стані приймемо дану стратегію як середньозважену оцінку, при якій за основу вагових коефіцієнтів беруться ймовірності виникнення тієї чи іншої оцінки реалізації стратегії і розраховується середня очікувана норма рентабельності ($R_v^{ср.}$):

$$R_v^{ср.} = \sum p_i x R_v. \quad (1)$$

Середнє значення ймовірнісної оцінки за нормальним законом розподілу ймовірностей для підприємства відповідає саме більше значення, а потім значення ймовірностей рівномірно знижуються в одну (допустима і висока оцінка) та іншу (низька і недопустима) сторони.

Середньоквадратичне відхилення s можна прийняти в якості величини вимірювання ризику з високим ступенем точності і розрахувати за формулою:

$$\sigma = \sqrt{\sum ((R_v - R_v^{ср.}) \times p_i)}. \quad (2)$$

Чим менше значення σ , тим менша ступінь ризику при впровадженні нової стратегії розвитку підприємства ФПГ

Антикризове дослідження інноваційних трансформацій ФПГ, пов'язане з потребою в антикризовому управлінні фінансово-промислової групи виникає не тільки при сталому економічному розвитку інтегрованих угруповань, але й при здійсненні інноваційних трансформацій.

Досліджуючи причини, які зумовлюють процес управління кризовим явищем у ФПГ, авторами запропоновано класифікацію факторів виникнення кризової ситуації в діяльності угруповання (таблиця 2).

1. В процесі дослідження подано авторське тлумачення терміну інновації фінансово-промислових груп з урахуванням обґрунтованих в роботі завдань, функцій, напрямів і етапів реалізації інноваційних трансформацій, які уточнюють основні загальнонаукові підходи до вивчення питань інноваційного розвитку ФПГ в умовах антикризового управління.

2. Запропоновані етапи реалізації інновацій у фінансово-промислових групах (формування інноваційної ідеї та дослідження можливостей її практичної реалізації; державне регулювання інноваційного розвитку ФПГ; економіко-математичне моделювання оцінки фінансово-господарської діяльності ФПГ в період інноваційних перетворень; реалізація (впровадження) інновації в ФПГ; формування кадрового потенціалу для інноваційного розвитку ФПГ; забезпечення фінансовими і

матеріальними ресурсами учасників ФПГ; забезпечення інформацією учасників інноваційного процесу у ФПГ; управління інноваційними ризиками у ФПГ; антикризове дослідження інноваційних трансформацій ФПГ) дозволяють здійснити ефективне стратегічне планування роботи ФПГ в умовах антикризового управління.

3. Управління кризовими явищами за рахунок створення Інституту інновацій у ФПГ повинно забезпечувати стратегічну орієнтацію, тому що розвиток учасників ФПГ, яке не має чітко сформульованої стратегії функціонування, носить еволюційний характер, тоді як на суб'єкті ФПГ, керованому відповідно до стратегічного плану, такий розвиток відбувається революційно. Довгострокова стратегія розвитку підприємства має зазнавати інноваційних змін, в іншому випадку у ФПГ може виникнути криза, тобто наслідок критичної невідповідності способу функціонування підприємства та зовнішніх умов. Негнучке стратегічне управління додає цілеспрямованості розвитку ФПГ і періодично може призводити до організаційних криз.

4. У процесі дослідження було прийнято за висхідну ідею, що представлені теоретичні аспекти щодо врахування ризику вкладень сум грошових коштів учасників ФПГ у підприємство, для якого є загроза опинитися у кризовому стані актуалізують питання з

Таблиця 2 – Пропоновані фактори виникнення кризової ситуації в діяльності ФПГ для антикризового управління*

<i>Фактори виникнення кризової ситуації в діяльності ФПГ</i>	
Зовнішні	Внутрішні
<ul style="list-style-type: none"> – нестабільні соціально-економічна, фінансово-економічна, податкова політика держави; – негативні тенденції розвитку товарних, грошових, страхових, кредитних, фондових і валютних ринків; – дискримінація щодо встановлення цільового порядку державної підтримки ФПГ з урахуванням того, наскільки їх діяльність відповідає пріоритетам промислової та соціальної політики країни; – спад кон'юнктури в економіці в цілому; – темп і розмір інфляції; – посилення конкуренції в галузі та криза окремої галузі; – політична нестабільність у країні місцезнаходження ФПГ або в країнах підприємств-постачальників сировини (споживачів продукції) та інші 	<ul style="list-style-type: none"> – проблеми внутрішнього регламентування діяльності ФПГ (оргструктури, регламенти); – низька якість менеджменту та маркетингу; – порушення процесу внутрігрупової взаємодії (розподіл прибутку, формування і використання фондів грошових коштів); – негативні тенденції у саморегульвній системі ФПГ (інформаційне, організаційне і економічне регулювання); – фінансово-кредитні учасники ФПГ не можуть ефективно мобілізувати, розподіляти і перерозподіляти тимчасово вільні грошові кошти всіх суб'єктів ФПГ; – недосконалість інноваційної, інвестиційної, виробничо-господарської, фінансово-економічної, соціальної політики ФПГ; – відсутність служб контролінгу в учасників ФПГ та інші

*сформовано авторами в процесі дослідження.

оцінювання і аналізу впровадження інновацій у розвиток підприємства ФПГ, яке потребує додаткових фінансових ресурсів при несприятливому (кризовому) стані.

5. Оскільки фінансово-промислові групи, певним чином, носять інноваційний характер для розвитку економіки України, і тим самим

вимагають для себе ефективних способів інноваційного розвитку та мінімізації кризових ситуацій всередині ФПГ, то метою перспективного дослідження є обґрунтування основних понять, які стосуються напрямів інноваційної діяльності ФПГ в системі антикризового управління.

Список використаних джерел

1. Венгер В. В. Механізми та стимули інтеграції підприємств у фінансово-промислові групи. Актуальні проблеми економіки 2014. 7. – С. 147–152.
2. Іванов Ю. Б. Інновації: проблеми теорії та практики, Харків: INJEC, 2009. 192 стор.
3. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств. Суми: Університетська книга, 2010. 281 с.
4. Мочерний С. В., Ларіна Я. С., Устенко О. А., Юрій С. І. Економічний енциклопедичний словник: у 2 т. Т. 1 / за ред. С. В. Мочерного. – Львів: Світ, 2005. 616 с.

References

1. Bondarchuk Mariia K., Druhov Oleksiy O., Voloshyn O. P. 2017. Research On The Problematics Of Anti-Crisis Innovations Financing In Business Structures. Financial and credit activity: problems of theory and practice, Vol 2, No 23.
2. Venger, V. V. 2014. Mechanisms and incentives of enterprises integration into financial-industrial groups. Actual Problems of Economics, 157, 7, 147–152.
3. Ivanov Yu. B. 2009. Innovation: Problems of Theory and Practice, X.: INJEC, 192 p.
4. Illyashenko S. M. 2010. Management of Innovative Development of Industrial Enterprises Sumy: University Book, 281 p.
5. Mocherniy S. V, Larina Ya. S., Ustenko O. A., Yuriy S. I. 2005. Economic Encyclopedic Dictionary. – Lviv: World.

Бондарчук М. К., Волошин О. П., Вивчар А. Й. Финансово-кредитное регулирование инновационного развития финансово-промышленных групп в контексте их антикризисной деятельности

Стаття посвящена дослідженню фінансово-кредитного регулювання інноваційного розвитку фінансово-промислових груп в контексті антикризисного управління. Обґрунтовано етапи реалізації інноваційних трансформацій в ФПГ в умовах виникнення кризових ситуацій, котрі з допомогою спеціальних методів, відповідних методик розрахунків забезпечать фінансово-кредитне регулювання інноваційного розвитку ФПГ. В цьому контексті представлено авторське трактування терміна інновації фінансово-промислових груп.

Авторами статті пропонується класифікація факторів виникнення кризової ситуації в діяльності ФПГ. Обґрунтовується, що управління кризовими явленнями за рахунок створення Інституту інновацій в ФПГ повинно забезпечувати їх стратегію розвитку.

Обозначены направления политики управления кризисным явлением в ФПГ с учетом финансового влияния со стороны банковского и других подразделений.

Ключевые слова: финансово-промышленная группа, инновации, кризис, инновационное развитие, антикризисное управление, финансово-кредитное регулирование.

Bondarchuk M. K., Voloshin O. P., Vivchar O. Y. Financial and credit regulation of innovative development of financial-industrial groups in the context of their anti-crisis activity

The article is devoted to the study of financial and credit regulation of innovative development of financial-industrial groups (FIG) in the context of crisis management. Financial and credit service of innovative processes in industrial and financial structures is carried out on the basis of the established financial strategy, which takes into account the features of the production, personnel, technological, marketing, social, environmental components of the overall strategy for the development of FIG.

The stages of realization of innovative transformations of FIGs in the conditions of crisis situations are substantiated (formation of an innovative idea and research of possibilities of its practical realization; state regulation of innovation development of FIGs; economic and mathematical modeling of financial and economic activity of FIGs in the period of innovation transformations; realization (introduction) of innovations in FIG; creation of personnel potential for innovative development of FIGs; provision of financial and material resources of the participants of the FIGs; providing information to the participants of the innovation process in the PPG; management of innovative risks in PPG; anti-crisis research of innovative transformations (FIG), which with using special techniques and appropriate methods of calculation will provide financial and credit regulation of innovative FIG.

In this context, the author's interpretation of the term of innovation of financial-industrial groups is given.

The classification of factors of crisis situation in the activity of FIG is proposed by the authors of the article.

The reader's attention is drawn to the fact that FIG is an association of non-financial corporations with credit and financial institutions, within which it is possible to redistribute financial resources in favor of enterprises that are at the stage of innovation transformation. It is indicated that in the industrial-financial group temporarily free funds in one enterprise-entity of the group - can be used to cover the deficit in the cash of other enterprises.

Substantiated that crisis management through the creation of the Institute for Innovation in FIGs should provide their development strategy. One of the ways to improve research work can be the connection of FIGs on a contractual basis with higher educational institutions or institutes of the Academy of Science.

Designated policies of crisis management in FIGs considering the financial impact on the part of banking and other units.

As financial-industrial groups are in some way innovative for the development of the Ukrainian economy, and thus require for themselves effective ways of innovation development and minimization of crisis situations within the FIG, the purpose of a long-term study is to substantiate the main concepts related to the directions of innovation of FIGs in system of crisis management.

Keywords: financial and industrial group, innovation, crisis, innovative development, crisis management, financial and credit regulation.

Стаття надійшла до редколегії 9.04.2019 р.